

το ἐπὶ τῆς γεωργίας καὶ πολλῶν ἄλλων ἔργων τοῦ ἀνθρώπου εἶνε πασίγνωστον.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΛΩΡΟΣ
καθηγητῆς τῆς δασολογίας

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐκ τοῦ πολυθουλήτου συγγράμματος τοῦ
Καμίλλου Φλαμυαρίωνος

«Ο ΚΟΣΜΟΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ»
κατὰ μετάφρασιν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Δ. ΒΑΛΒΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. φύλλου)

Οἱ πίθηκοι τῆς Ἀμερικῆς διαφέρουσι τῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης καθ' ὅτι ἔχουσι τὴν ρίνα πεπλατυσμένην, οὕτως ὥστε οἱ ρώθωνες δὲν διευθύνονται πρὸς τὰ κάτω ἀλλὰ πρὸς τὰ ἔξω· ἕνεκα δὲ τούτου ὀνομάζονται πίθηκοι πλαγορρώθωνες. Οἱ πίθηκοι τοῦ ἀρχαίου κόσμου (Οὐραγγουτάγγοι, Γορίλλαι, Κιμπανζαὶ καὶ οἱ λοιποὶ) ἔχουσι τοῦναντίον λεπτόν τι ρινικὸν διέφραγμα, καὶ οἱ ρώθωνες αὐτῶν διευθύνονται πρὸς τὰ κάτω, ὡς παρὰ τῶ ἀνθρώπῳ, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζονται καταρρώθωνες. Ἐκτός δὲ τούτου οὗτοι ἔχουσι τοὺς αὐτοὺς καὶ ὁ ἄνθρωπος ὀδόντας· ἐκῆστη σιαγὼν φέρει τέσσαρας τομεῖς, δύο κυνόδοντας καὶ δέκα τραπεζίτας ἐν ὅλῳ τριάνοντα δύο ὀδόντας, ἐν ᾧ οἱ Ἀμερικανοὶ πίθηκοι ἔχουσι τέσσαρας τραπεζίτας πλείοτερον, δηλ. τριάνοντα ἕξ ὀδόντας. Ὁφείλομεν ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἔλαβε χώραν ἀρχαία τις δικλαδῶσις ἐν τῇ γενεαλογίᾳ τῶν πιθήκων, καὶ ὅτι τὸ ἀνθρώπινον εἶδος (οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ ὡς καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν) κληρονομία ἐκ τῶν καταρρωθῶνων πιθήκων τῆς ἀρχαίας ἡπείρου. Ἄλλ' οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐν τῷ πρῶντι πιθήκων δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ προγονικὴ ἡμῶν ρίζα. Ἀπὸ πολλοῦ οἱ πιθηκοειδεῖς πρόγονοι τοῦ ἀνθρώπου ἐξηφανίσθησαν. Ἴσως ὁ δημοπίθημος, εἰς ὃν ὁ Gaudry ἀπέδωκε τὴν δύναμιν τοῦ τέμνειν τὸν πυρίτην λίθον, ἦτο ἐγγύτατος συγγενὴς τοῦ προγόνου ἐκείνου, ὅστις ἐβασίλευσε πρὸ ἑκατοντάκις χιλίων ἐτῶν.

Συμπέρασμα: Ὁ ἄνθρωπος εἶνε τὸ τελευταῖον προῖον τῆς ἐπιγεῖου ζωῆς, τὸ ἐνεστώσ στεφάνωμα ὀλοκλήρου τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, ὁ ἔσχατος γόνος, καὶ τὸ ἐντελέστερον τῶν μαστοφόρων.

Ἡ ιδέα αὕτη ταράσσει καὶ ἐξεγείρει καθ' ἑκαστῆς τοὺς ἀρεσκομένους νὰ περιβάλλωσι διὰ λαμπροῦ περιστεμματος (auréole) τὴν κοιτίδα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐὰν ἐθέτομεν τὴν δόξαν ἡμῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γενεαλογίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν τοῖς ἰδίῳ ἡμῶν ἔργοις, ἠδυνάμεθα τῶ ὄντι νὰ νομίζομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ταπεινούμενους. Ἄλλ'

ἴμως τί εἶνε τῶ ὄντι ἡ νέα αὕτη κατὰ τῆς ἡμετέρας φιλικῆς προσβολῆς, ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνην, ἣν ἡ Ἀστρονομία ἤδη ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς; Ὅτε καθώριζον τὴν θέσιν τῆς γῆς ἐν τῶ κέντρῳ τοῦ κόσμου, καὶ ἐνόμιζον τὸ σύμπαν δημιουργηθῆν χάριν τῆς γῆς καὶ τὴν γῆν χάριν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἡμετέρα ὑπερηφάνια ἠδύνετο νὰ ἱκανοποιηθῆται. Καὶ ἡ διδασκαλία αὕτη, ἡ γεωκεντρικὴ σχετικῶς πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἀνθρωποκεντρικὴ σχετικῶς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἦτο συστηματικώτατα ἐσχηματισμένη· ἀλλὰ κατέρρευσε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀπεδείχθη ὅτι ὁ πλανήτης ἡμῶν εἶνε μόνον ὁ ταπεινὸς δορυφόρος τοῦ ἡλίου, καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ἥλιος εἶνε ἀπλῶς ἐν τῶν φωτεινῶν σημείων τοῦ ἀχανοῦς· ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ οὐχὶ σήμερον ἐπεστράφη ὁ ἄνθρωπος ἀληθῶς εἰς τὴν μετριοφροσύνην. Δὲν ἀνέτελλε πλέον χάριν αὐτοῦ ὁ ἥλιος ἐκῆστην πρωΐαν, δὲν ἀνῆπτε χάριν αὐτοῦ ὁ οὐράνιος θόλος τὰ ἀναρίθμητα πυρὰ τοῦ ἐκῆστην ἐσπέραν· ἡ πλάσις δὲν ἦτο πλέον δημιουργημένη ἐπίτηδες χάριν αὐτοῦ, ὡς οὐδὲ χάριν τῶν κατοίκων παντός ἄλλου κόσμου τοῦ ἀπείρου.

Ὅπως ἐκείνος ὁ χωρικός, ὅστις εἶχεν ὄνειροπολῆσει τὴν κοσμοκρατορίαν, ἀφυπνίζετο ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀπλῇ κλύδῳ. Δὲν εἶδεν ἐκαστὸν ἀνευ λύπης σικιζυρόμενον τοιοῦτοτρόπως· ἐπὶ χρόνον μακρὸν ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐκλιπόντος ὄνειρου τοῦ ἐπερχομένου ἐτάρασσε τὴν διάνοιάν του. Ἄλλ' ἐξ ἀνάγκης ἐκλίεν ὑπέικων τὴν κεφαλὴν, συνεμορφῶθη πρὸς τὴν πραγματικότητα, καὶ σήμερον μὴ ὦν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τῆς πλάσεως, προηγορεῖται σκεπτόμενος ὅτι εἶνε πράγματι ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς.

* *

Ἡ βασιλεία αὕτη εἶνε ἀδιαφιλονίκητος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα νὰ εἶνε ὑπερήφανος ἐπ' αὐτῇ. Ἄλλ' κατὰ τί ἡ βασιλεία αὕτη ἀπειλεῖται ἢ ἐλαττοῦται διὰ τῆς γνώσεως τῆς βαθμιαίας μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν. Ἔσται ἄρα γε ἥττον πραγματικὴ ἂν κατεκτήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἂν ἐκληρονομήθη ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ προγόνων; Ἡ νέα διδασκαλία μηδαμῶς ὑποτιμῶσα τὸν ἄνθρωπον μηδὲ τὴν γένεσιν αὐτοῦ μεγεθύνει καὶ ἐξευγενίζει καὶ ἐκείνον καὶ ταύτην, καταδεικνύουσα εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅτι αὐτὸς οὗτος ἐκτίσθη τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν, ἐργαζόμενος καὶ ἐξασκῶν τὰς δυνάμεις αὐτοῦ.

Ἐξαιρεται διάνοιαι, τρέφουσι τὰς ἀρίστους προθέσεις, ἐξέφρασαν εἰς ἡμᾶς ἐνίοτε τὴν λύπην ὅτι βλέπουσιν ἡμᾶς προσβάλλοντας παραδεδεγμένους τινὰς ιδέας, πεποιθήσεις τινὰς θρησκευτικὰς ἀξίας σεβασμοῦ. Κατὰ τούτους τοὺς σοφοὺς, αἱ φιλοσοφικαὶ αὐταὶ θεωρίαι φθίνονται ἀτόπως ἔχουσαι ἐν δημόδιᾳ συγγράμματι ἐπιστημονικῶ ἢ διδασκτικῶ, καὶ βλάπτουσι τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ βιβλίου, κωλύουσαι τὴν διχόσιν αὐτοῦ ἀδικηρίτως εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἀναγνώστας. Δρακτόμεθα λοιπὸν

τῆς περιστάσεως ταύτης ἵνα περᾶσθωμεν ἐνταῦθα διὰ βραχέων ἐξηγήσεις τινάς.

* *

Ἀναμφιβόλως ἡ ἐπιστήμη, θεωρούμενη καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀστρονομία, ἡ γεωλογία, ἡ παλαιοντολογία, ἔχει τὴν ἀπόλυτον αὐτῆς ἐσωτερικὴν ἀξίαν. Ἄλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ γινώσκειν εἶνε τὸ φατίξαι τὸ πνεῦμα. Ἀστρονόμος τις, γεωλόγος ἢ φυσιοδίφης, γινώσκων κατὰ βῆθος πάντα τὰ μυστήρια τῆς προσφιλούς εἰς αὐτὸν ἐπιστήμης, δύναται κἀλλίστα νὰ τηρῇ παρὰ πάντα ταῦτα τὸ πνεῦμα κεκλεισμένον, καὶ νὰ μὴ γινώσκῃ νὰ σκέπτηται, καὶ περ ἔχων κἀλλίστην ἐκπαίδευσιν. Ὅθεν ἡ ὑψίστη δύναμις τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ δύναμις τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ κρίνειν, τοῦ ποιεῖσθαι ἀφαιρέσεις, τοῦ γενικεύειν καὶ ἐπὶ τέλους τοῦ ἐφαρμόζειν τὴν γνώσιν εἰς τὴν κρίσιν. Ὁ ἀστρονόμος ὁ δεχόμενος τὸ θεῖον Ἰησοῦ τοῦ Νκυῆ στερεῖται λογικῆς, καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἣν κατέχει, εἶνε εἰς αὐτὸν παντελῶς ἀχρηστος, καὶ οὐ μόνον εἰς αὐτὸν ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνους, οὓς διδάσκει αὐτήν. Ὁ ἀνθρωπολόγος ὁ παραδεχόμενος τὴν πλᾶσιν τῆς Εὐας ἔκ τινος τῶν πλευρῶν τοῦ Ἀδάμ ἢ ἀπλούτερον ἔτι, τὴν πλᾶσιν τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας ἀνεξαρτήτως τῆς φυσικῆς γενεολογίας τῶν ἐμψύχων ὄντων, εὐρίσκειται ἐν ἡ περιπτώσει καὶ ὁ συναδελφὸς αὐτοῦ κτλ. κτλ. Χωρὶς νὰ εἶνε ἀναγκαστὸν νὰ εἰσέλθωμεν ἐνταῦθα εἰς σειρὰν ἐφαρμογῶν περιττῶν ὡς πρὸς τὴν διάνοιαν τῶν συνήθων ἡμῶν ἀναγνωστῶν, διακηρύττομεν ὅτι καθ' ἡμᾶς ἡ ἐπιστήμη ἢ μὴ φατίξουσα τὸ πνεῦμα, ἢ μὴ ὀδηγοῦσα αὐτὸ καὶ μὴ ἀπολυτροῦσα βαθμηδὸν ἀπὸ τῶν πλανῶν τῆς ἀμαθείας, εἶνε ὀλιγώτερον χρήσιμος, ὀλιγώτερον ἀξιόσυστατος, ὀλιγώτερον σεβασμοῦ ἀξία ἢ ἐκείνη, ἣτις ἐκκληροῖ καθ' ὀλοκληρίαν τὸ ἑαυτῆς καθήκον, ὅπερ εἶνε ἡ χειραφέτησις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Βεβαίως γινώσκωμεν προσωπικῶς ὅτι αὕτη ἡ συμπεριφορὰ δὲν εἶνε ἄνευ κινδύνων· βλέπομεν ἡμᾶς αὐτοὺς προσβαλλομένους ὑπὸ συγγραφέων (ὧν πολλοὶ εἶνε κακῆς πίστεως ἀληθῶς) ἰσχυριζομένων ὅτι τὰ ἡμέτερα συγγράμματα ἔχουσι ὡς σκοπὸν (!) νὰ τραυματίξωσι πεποιθήσεις προσφιλεῖς εἰς μέγαν ἀριθμὸν, καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι πνεύματά τινα μὴ ἀνεξίθρησκα ἀπαγορεύουσι διὰ τοῦ ὑπερλαπείου τύπου, διὰ τῶν ἀγαθῶν συμβουλῶν των—καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ ἐξομολογητηρίῳ—τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν διδασίαν τῶν ἔργων ἡμῶν. Οὐδέποτε οὐδὲν αἰσθημα ὑλικοῦ συμφέροντος ὠδήγησεν οὐδεμίαν πρᾶξιν τοῦ βίου ἡμῶν. Καὶ τότε ἔτι, ὅτε τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα ἔμελλε νὰ καταστήσῃ ἡμᾶς ἄνευ ἄλλων ἀναγνωστῶν, ἡ ἐκλεκτῆς τινος μειονοψηφίας, δὲν ἠθέλομεν δισταῖν νὰ ὁμιλῶμεν κατὰ τὴν ἡμετέραν συνειδησιν. Ἄλλως ὀφείλομεν κατακτῆσαι νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδέποτε ἐπιστήμονες ἀνδρες ἤρχισαν τὸ πῦρ. Ἄλλ' ὑπάρχουσι πνεύματα ὅσον ἀλλοτριῶν τοσοῦτον καὶ στενά, ἅτινα ἐν ἐγκρατῶ κατακεκλεισμένῳ, δι' οὐ οὐδεμίαν ἐντύπωσιν δύναται νὰ

διέλθῃ, φαντάζονται οὐδὲν ἤττον ὅτι σκέπτονται πραγματικῶς. Οὐδὲν ἔχουσι μᾶθαι καὶ οὐδὲν ἔχουσι λησμονῆσαι· ἀδικλείπτως μεταμριεννῶσι κωμικῶς τὴν ἱστορίαν ἵνα δικαιολογῶσιν ἑαυτούς· ἰσχυρίζονται σήμερον ὅτι ὁ Γαλιλαῖος οὐδέποτε κατεδικάσθη καὶ ὅτι ἡ πίστις εἰς τὴν κίνησιν τῆς γῆς οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὡς αἰρετική· κατὰ τρίτους τὸν χρόνον αὐτῶν ἀπὸ δέκα ὀκτῶ αἰῶνων εἰς τὸ νὰ διαστρεβλώσῃ τὴν Γραφὴν ἵνα παραστήσωσιν αὐτὴν λέγουσαν ὅτι οὐδέποτε διειροήθη νὰ εἴπῃ· καὶ ἅμα σπουδαία τις ἀνακάλυψις γένηται ἐν ταῖς ἐπιστήμασι, ἅμα οἱ σοφοὶ προαγάγωσιν εἰς φῶς ὡς ἐξαγόμενον φιλοπόνων μόχθων καὶ ἐργασιῶν ἐπιμόνων ἀληθειᾶν τινα ἐγγιζούσαν ἐκ τοῦ πλησίον ἢ ἀπὸ μακρῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς δημιουργίας, ἣς περισταντικαὶ οἱ μόνοι ἐρμηνευταί, ἄρχονται φανατικοῦντες ὡς οἱ τῶν ἐξαπλοῦντας ὑπερήφανον οὐρανόν, καὶ φανταζόμενοι ὅτι αἱ κραυγαὶ αὐτῶν θὰ ἐμποδίσωσι τὴν περιστροφὴν τῆς γῆς.

Ἄν εἰσώπων, ἂν ἡσυχολοῦντο μόνον εἰς τὸ νὰ ἠθικοποιῶσι τὰ πνεύματα καὶ εἰς τὸ νὰ διευθύνωσιν αὐτὰ εἰς τὸ ἀγαθὸν μετ' ἀνεξίθρηστικῆς καὶ ἐλέου, πρὸ πολλοῦ οἱ σοφοί, οἱ σκεπτικοί, οἱ φιλόσοφοι θ' ἀρίσταντο νὰ ἀποκρίνωσιν εἰς προσβολὰς καὶ εἰς ἀξιώσεις μὴ ὑπάρχουσας πλέον. Ἄλλ' οὐχί. Ἐξακολουθοῦσιν ὁμιλοῦντες μετὰ περιφρονητικῆς καταφρονήσεως περὶ ζητημάτων, ὧν καὶ τὴν πρώτην ἀγνοοῦσι λέξιν, μεταμριεννῶντες κωμικῶς τὰς ἐπιπονωτέρας κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, καὶ δημοσιεύοντες ἐν ταῖς ὁμιλίαις αὐτῶν διαβεβαιώσεις τοιούτου θρασύτους, ὥστε ἐνίοτε ἐρωτᾷ τις ἑαυτὸν ἂν ἀληθῶς αὐτοὶ πιστεύωσιν εἰς, τὴν ὑποστηρίζουσι. Κατὰ τῶν δαιμονολήπτων τούτων πασῶν τῶν θρησκειαῶν (ἀξιοθρηνητῶν ὑπερπισιστῶν ἀρχῆς εὐγενεστέρως παρ' αὐτούς) ἔχει καθήκον πᾶς τιμιὸς ἄνθρωπος ν' ἀντιπράττῃ χρεῖας καλοῦσης.

* *

Ἀναμφιβόλως πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, προσηλωμένοι εἰς τὴν ἑαυτῶν πίστιν, κατ' οὐδένα τρόπον μεριμνῶσι περὶ τῶν φιλοσοφικῶν περατηρήσεων, ἃς ἐνταῦθα ὑποσημαίνωμεν καὶ ἔχουσι δίκαιον· διότι, ἐὰν εἶνε ἰκανοποιημένοι ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν δικαίῃ νὰ ταρχθῶσι! Δύνανται νὰ λάβωσιν ἐν τοῖς ἡμετέροις συγγράμμασι τὴν ἐπιστημονικὴν διδασκαλίαν, ἣν ἀνέχονται, χωρὶς νὰ νομιζῶσιν ἑαυτούς ὑποχρέους νὰ ἀκολουθῶσιν ἡμῖν ἐν τοῖς συμπεράσμασιν, ὅπερ φαίνονται εἰς ἡμᾶς λογικῶς ἐκπορευόμενα ἐξ αὐτῆς. Ἡ ἐπιστήμη καθ' ἑαυτὴν εἶνε ἀνεξάρτητος πάσης γνώμης θρησκευτικῆς· αἱ γνώμαι δ' αὐταὶ εἶνε πρὸ πάντων ὑπόθεσις αἰσθημάτων παρχομένου ἐκ τῆς πρώτης ἀνατροφῆς, ἣν ἐλάβομεν, καὶ ἐκ τοῦ περιέχοντος ἐν ᾧ ἐζήσαμεν. Δύνανται τις λοιπὸν νὰ διδαχθῇ πάντας τὰς κλάδους τοῦ ἀνθρωπίνου ἐπιστητοῦ χωρὶς νὰ παύσῃ ὧν καθολικός, διαμαρτυρούμενος, ὀρθόδοξος Ἕλληνας, Ἰσραηλίτης, Μου-

σουλμάνος, Βουδδιστής κτλ. κτλ. Ὑπάρχουσι μάστιγα σοφοὶ κρυφόμενοι ὅτι εἶνε ἄθεοι, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει αὐτούς νὰ εἶνε σοφοὶ ἀληθεῖς. Δι' ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἶνε ἀδιάργνωστος, καὶ ὁ ἀρνούμενος τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ φαίνεται ἡμῖν διατελὼν καθ' ὀλοκληρίαν ἐν τῇ πλάνῃ, ὡσαύτως καὶ ὁ φανταζόμενος ὅτι περικλείει αὐτὸν ἐν οἰκωδίῳ ποτε δόγματι. Ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης εἶνε καθ' ἡμᾶς νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεὸν δι' ἰδεώδους ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀγνοῦ, ἀπολυτροῦσα καὶ καθιστώσα αὐτὸν ἐντιληπτικώτερον τῆς οὐσίας τῶν αὐτῶν δυνάμεων τῶν διευθυνουσῶν τὸ σῶμα πρὸς ἀγνωστὸν τινα σκοπὸν. Ἐνεκα τούτου ὁ σοφὸς εἶνε ὁ πολέμιος παντὸς φανατισμοῦ καὶ πάσης ἀρνήσεως ἀνεξίθρησκείας, ὁ πρόμαχος τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ὁ ἀπόστολος τοῦ φωτὸς καὶ τῆς προόδου. Ὁφείλει νὰ ἔχη τὸ θάρρος τῶν ἑαυτοῦ γνωμῶν καὶ νὰ προτιμᾷ πάντοτε ἀνευ σκέψεως τὸ συμφέρον τῆς ἀληθείας τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ συμφέροντος. Τὸ ρητὸν ὅπερ ὁ J. J. Rousseau πρέλαξεν ἐκ τοῦ Ἰουβενταλίου δέον νὰ μὲν ἔγκραμαζόμενος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ σοφοῦ · *Vitam impendere vero*, «Καταναλίσκειν τὸν βίον ὑπὲρ τοῦ ἀληθοῦς».

Ἄλλ' ἐπικνέλωμεν εἰς τὸν ἀρχέγονον ἄνθρωπον.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡλεκτρικὴ ὁδὸς πρὸς μεταφορὰν ἐπιστολῶν

Ἐν Ἀμερικῇ συνέστη ἑταιρεία πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος Οὐήμενς. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο εἶνε δυνατόν ἐπιστολαὶ καὶ δέματα ταχυδρομικὰ νὰ μεταβιβάζωνται δι' εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἠλεκτρικῆς ὁδοῦ μετὰ ταχύτητος 300 χιλιομέτρων ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, ἢτοι ἐξάκις ταχύτερον σιδηροδρόμου. Ἐὰς τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ δέματα φέροντα ἀμάρξια θὰ διανύωσι τὸ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀγίου Φραγκίσκου διάστημα εἰς μίαν μόνον ἡμέραν. Πολλοὶ ὅμως ἀμφιβάλουσι, ἂν τοῦτο θὰ ἦνε δυνατόν, διότι ὡς ἐκ τῆς τρίτης θὰ ἀναπτύσσεται θερμότης, ἣτις θὰ ἐπιφέρῃ μεγάλῃς βλάβας εἰς τὴν μηχανὴν καὶ τὰ ἀμάρξια, τὰ ὅποια μόνον τῶν δι' ἠλεκτρισμοῦ θὰ κινῶνται ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων. Ἄν λοιπὸν ἡ ἰδέα αὕτη τοῦ Οὐήμενς πραγματοποιηθῇ καὶ κατασκευάσωμεν καὶ ἡμεῖς τοιαύτας ἠλεκτρικὰς ὁδοὺς, τὸ ταχυδρομεῖον θὰ διανύῃ τὸ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν διάστημα εἰς 40 λεπτὰ τῆς ὥρας, ἐνῶ πρὸ πενταετίας ἐχρειάζετο πρὸς τοῦτο τρεῖς ὅλας ἡμέρας.

Βαθύτης τοῦ εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Κατὰ τὸν πλοῦν τοῦ ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ «Ἐγερσία», οὗτινος σκοπὸς ἦτο νὰ ὀρίσθῃ ἡ καταλληλοτέρα ὁδὸς,

ἣν πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ τηλεγραφικὸν καλώδιον, τὸ μέλλον νὰ συνδέσῃ τὴν Αὐστραλίαν μετὰ τῆς Vancouver, ὀρίσθη καὶ ἡ βαθύτης διαφόρων μερῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Οὕτω πρὸς νότον τῶν νήσων Σαμόα, ὑπὸ νότιον πλάτος 17 μοιρῶν καὶ τεσσάρων λεπτῶν καὶ 772° 14 1/2 δυτικῶν μῆκος, εὑρον καταπληκτικὴν βαθύτητα 4530 ἀγγλικῶν ὀργυῶν. Ἡ βαθύτης αὕτη ὀλίγιστον διαφέρει ἐκεῖνης, ἣν τὸ πλοῖον Τουσκάρρα εὑρε πρὸς τὰ ΒΑ τῆς Ἰαπωνίας (4655 ὀργυῶν = 8515 μέτρα).

Παράδοξον μετεωρολογικὸν φαινόμενον.

Κατὰ τινὰς πληροφορίας τοῦ ἐν Ποντεβέδρα (Ἰσπανίᾳ) ἠλεκτρικοῦ ἐργοστασίου περρητήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ τὸ ἐξῆς περίεργον φαινόμενον. Νύκτα τινὰ, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς ἦτο αἰθριος, ἐθεσθῆ πυρίνη σφαῖρα, μέγεθος πορτοκαλίου ἔχουσα, ἡ ὁποία ριφθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀγωγοῦ σύρματος, εἰσῆλθεν εἰς τι δωμάτιον καὶ προσέκρουσεν ἐπὶ τοῦ δυναμομέτρου· ἀκολούθως, ὀπισθοδρομήσασα δις, συνετρίβη χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἴχνος τι ἢ νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην. Ὑποθέτουσι ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶνε τὸ σπανιώτατον ἐκεῖνο εἶδος τῆς ἀστραπῆς, τὴν ὁποίαν σφαιρικὴν ἀστραπὴν καλοῦσι.

Σεισμολογικά.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οὐκ ὀλίγοι σεισμοὶ ἔσεισαν τὰ βόρεια περάτια τῆς Πελοποννήσου, ἐξεκκολουθοῦσι δὲ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σείοντες τὰ μέρη ταῦτα, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ἡ εὐσειστος αὕτη χώρα πολὺ ἀπέχει τοῦ σταδίου τῆς ἡρεμίας. Κατὰ τὸ παρὸν κέντρον εἶνε ἡ περὶ τὸ Αἴγιον χώρα, ἣν συχνοὶ συντιναγμοὶ ἔσεισαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνός. Οὐδὲ ὅλας παραδόξον, οἱ συχνοὶ οὗτοι κραδασμοὶ νὰ εἶνε προαιωνίσματα δεινοτέρων τοῦ ἐδάφους συντιναγμῶν ὁμοίων πρὸς τοὺς τοῦ 1861.

Ἐκ τῆς ἀλλήλογραφίας τῆς ἐν Σύρῳ ἐκδιδομένης ἀξιολόγου ἐφημερίδος ὁ «Ἡλιος», πληροφοροῦμεθα, ὅτι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐν Σύρῳ ἐγένοντο οἱ ἐξῆς σεισμοὶ· τῇ 21 Φεβρ. 1889 τῇ 3 ὥρ. π. μ. τῇ 23 Φεβρ. τῇ 4 ὥρ. 40 λ. π. μ. καὶ τῇ 13 Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους τῇ 9 ὥρ. καὶ 15 λ. μ. μ. Ἐν Τήνῳ σεισμὸς ἐγένετο τῇ 18 Φεβρ. τῇ 7. μ. μ., ὃν οἱ ἐν Σύρῳ δὲν ἤσθάνθησαν.

Σπήλαια μέγιστα ἐν Αὐστραλίᾳ.

Ἐκ Σίδνεϋ γράφουσι, ὅτι ἐν τῇ δυτικῇ Αὐστραλίᾳ 27 ἀγγλικὰ μίλια μακρὰν τῆς πολίχνης Εὐκλα ἀνεκκλύθησαν μέγιστα σπήλαια, ἐν οἷς δύνανται ἀναπαντικώτατα νὰ καθήσῃ 200,000 ἀνθρώπων.